

# ZGODNJA

# DANICA.

Katolišk cerkven list.

List 10.

V četrtek 11. velicega travna 1854.

Tečaj VII.

**Poslednja pridiga v stari Ternovski cerkvi, ki so jo imeli visokocastiti gospod Juri Vole, duhovni rodnik v Ljubljanski duhovščini.**  
(Po prošnji vredenstva na svito dana.)

Vzdignite se in zidajte sveto prebivališče Gospod Bogu, de se skrinja zaveze Gospodove in vse Gospodu posvečene posode preaešajo v hišo, ktera se bo zidala imenu Gospodovinu. (I. Kron. 22. 19.)

V mestu Kafarnaumu je živel ob Kristusovim času nek ajdovsk stotnik, in ta stotnik je imel doma za smert bolniga hlapca, ki ga je posebno ljubil. Ko stotnik že toliko in toliko od Jezusovih čudežev sliši in ko zve, de je čudodelnik v mesto peršel, se berž ko berž k Judovskim starašinam, to je, k nar imenitnejšim možem tega mesta poda, ter jih prav lepo prosi, naj bi šli Jezusa prosit, de bi peršel in njegoviga hlapca ozdravil; sam se namreč ni upal do Jezusa priti, ker je bil ajdovskega rodu.

Judovski možje se podajo k Jezusu, ga prav skerbno in preserčno prosijo ter svojo prošnjo s temi le besedami perporočajo: Ta stotnik je vreden, de mu to storiš, de namreč prideš in njegoviga bolniga hlapca ozdraviš. On namreč ljubi naš narod, in nam je shodnico sozidal. (Shodnica je hiša, kamor so Judje molit in sveto pismo brat hodili.) Jezus njih prošnjo usliši, in priporočenimu stotniku umirajočiga hlapca ozdravi. (Luk. 7.)

Kristjani! če je Kristus prošnjo Judov uslišal in od njih perporočenimu stotniku umirajočiga hlapca ozdravil, ker je bil Judam shodnico sozidal; koliko bolj bo Kristus uslišal prošnjo vašiga farniga patrona ali varha, svetiga Janeza Kerstnika, ki bo vas njemu perporočal rekoč: Gospod, glej, moji varvanci, Ternovski farmani, so vredni, de jim to in to storiš, česar te prosijo; zakaj oni so meni ali veliko bolj tebi v čast tako lepo, prostorno in veličastno cerkev sozidali. Vredni so, o Gospod! de svoj žegen na nje izlivaš.

Kristjani! de se tako, kakor sim ravno rekel, prav po naturno in po vsi pravici skleniti da, nas uči tudi sveti Ambrož rekoč: „Če je že ta Gospodu perporočen, ki je shodnico sozidal, koliko bolj mu je perporočen tisti, kteri je cerkev sozidal.“

V resnici perporočeni bote Gospodu vi, Ternovski farmani! ki bote veličastno cerkev zidali, perporočeni bote Gospodu vi vsi, ki bote k zidanju te cerkve kolikor toliko iz svetiga namena pripomogli, in perporočeni Gospodu bote od njega stotni žegen prejekali; zakaj Gospod Bog deli nebeške dari tem, ki mu cerkve zidajo in k njim perpomagajo, in od te resnice bom dans govoril.

Oče nebeški! daj, de bojo zadnje besede iz tega svetiga kraja mojim poslušavcam prav globoko v serce segle in obrodile obilno sadu k tvoji večji časti in hvali!

Kralj David je bil nar prvi, kteri se je bil namenil, tempelj zidati Gospodu; rekel je preroku Natanu: „Glej, jez prebivam v tako velikim, prostornim, dolgim, širokim in visokim poslopji, v tako zali hiši, ki je iz draziga lesa, iz cedrov narejena; skrinja Gospodova pa še v majhnim, s kožami pokritim šotoru stoji! Jez, služabnik Gospodov, v cedrovi hiši, skrinja Božja pa še pod kožami! to se vender nikakor ne spodobi! tega ne morem več gledati in ne dalje terpeti, de bi jez v berhki, prostorni, veličastni hiši prebival, skrinja Gospodova pa bi še v revnim, s kožami pokritim šotoru spravljena bila; zatorej sim sklenil, zidati hišo, v kteri bo skrinja zaveze Gospodove počivala.“

Na to reče Natan Davidu: Vse, kar je v tvojim sercu, stori; zakaj Bog je s teboj. Se tisto noč pa je Bog Natanu govoril rekoč: Pojdi in reci Davidu, mojimu hlapcu: To govori Gospod: Ti ne bos meni hiše zidal za prebivališče, ampak eden iz tvojiga zaroda, namreč Salomon. Ta bo meni hišo zidal, in jez bom njegov sedež vterdil vekomej. Jez mu bom oče, in on mi bo sin, in svojiga usmiljenja mu ne bom odtegnil, če bo živel po mojih zapovedih.

Ko je bil David od preroka Natana zvedil, de Bog ni njega, ampak njegoviga sina zvolil, kteri mu bo ob svojim času tempelj zidal, je začel z veliko skerbjo perpravljati, kar je bilo k zidanju potreba, rekoč: „Salomon, moj sin, je še majhin in slab mladenček; hiša pa, ktero hočem Gospodu sozidano imeti, mora biti taka, de bo po vsim svetu slovela; zatoraj mu hočem vse potrebno pripraviti, zakaj delo je grozno veliko, ker se ne pripravlja stanovanje človeku, ampak Bogu.“ Za tega voljo je bil David pred svojo smertjo pripravil neizrečeno veliko zlata in srebra, železa in bronca, izrezaniga kamna in cedroviga lesa, in mnozih družih reči.

Ko se je bil David postaral, je pred se poklical svojiga sina Salomona ter mu je zapovedal tempelj zidati rekoč: Moj sin, moja volja je bila, Gospodu, svojimu Bogu, hišo zidati; tode Gospod mi je govoril rekoč: Veliko kervi si prelil in prav veliko vojska imel: ne boš mogel mojimu imenu hiše zidati, ker si toliko kervi pričo mene prelil. Tvoj sin, ki bo prav mirin mož, ta bo mojimu imenu hišo zidal, in jez bom sedež njegoviga kraljestva vterdil vekomej. Zatoraj, moj sin! Gospod

bodi s teboj, sercin bodi in zidaj hišo Gospodu svojimu Bogu, kakor je od tebe govoril. Glej, jez sim v svojim ubostvu, v hudih in nepokojnih časih vse potrebno za zidanje Gospodove hiše pripravil, sto tavžent talentov zlata in tavžentkrat tavžent talentov srebra (v naših denarjih več ko 3 tavžent milijonov goldinarjev), bron in železo pa se ne da zvagati, preveč ga je; tudi sim pripravil lesa in kamnja za vse potrebe. Vzdigni se tedaj in stori, in Gospod bo s teboj!

David je tudi vsim pervakam v Izraelu zapovedal, da naj njegovimu sinu Salomonu pomagajo, rekoč: Vidite, de je Gospod, vaš Bog, z vami, de je vam dal pokoj krog in krog, in de je vam dal vse vaše sovražnike v roke. Vzdignite se in zidajte sveto prebivališče Gospod Bogu, de se skrinja zaveze Gospodove in vse Gospodu posvečene posode v hišo prenesejo, ktera se bo imenu Gospodovimu zidala.

Ker je David toliko skerb za zidanje hiše Božje imel, ker je bil toliko in toliko zanj perpravil, ga je Gospod Bog za vse to obilno poplačal. Dal mu je zmago čez vse njegove sovražnike; dal mu je svojo gnado in svoj žegen, 40 let modro kraljevati; dal mu je veliko obljubo, ktera mu je še na smertni postelji veselje delala, de bo iz njegoviga rodu prišel na svet obljubljeni Mesija, Davidov sin imenovan, kteriga kraljestvo bo večno; dal mu je dolgo življenje, obilno blaga in časti. Sveto pismo pravi: David je umrl v dobri starosti, poln dni, blaga in časti. (I. Kr. 29.) Glejte, spreljubi! Tako Bog plačuje tega, ki si prizadeva za povišanje Božje časti.

Kar Davidu ni bilo dovoljeno storiti, to je bil njegov sin Salomon dokončal. Sozidal je bil Gospodu neizrečeno lep in velik tempelj, kakoršniga ni bilo in ga ne bo po vsim svetu njemu enaciga. Salomon je rekel: Hiša, ktero zidati mislim, mora biti velika, ker je tudi naš Bog velik čez vse bogove.

Desiravno je bil ze David neizrečeno veliko zlata in srebra, železa in bronu, obdelaniga kamna in cedroviga lesa za tempelj perpravil, je bilo vendar vsiga tega še veliko veliko premalo. Sv. pismo pravi, de je bil potem še tudi kralj Salomon toliko zlata in srebra skupej spravil, kolikor je kamnja, in cedroviga lesa toliko, kolikor je divjih figovih dreves, kterih silno veliko po planjavah raste. Najel je bil 70 tavžent delavcev, kteri so na ramah nosili, 80 tavžent kamnarjev, kteri so v gorah kamen lomili in obdelovali, memo zidarjev in družih umetnih rokodelcev je bilo 3 tavžent in 600 palirjev. (II. Kr. 2.) Vse te trume delavcev in zidarjev je Salomon 7 let preživil in do zadnjiga venarja plačal.

Zdaj pa, spreljubi! poslušajte, kako je Bog Salomona plačal in požegnal, ker mu je tako veličastin tempelj zidal. Ko je bil tempelj dodelan in v službo Božjo posvečen, se Gospod Salomonu po noči prikaze rekoč: Jez sim tvojo molitev uslišal in ta kraj zvolil za hišo darovanja. Če nebo zaprem, de ni dežja, če kobilicam zapovem in ukazem deželo objesti, če kugo pošljem med svoje ljudstvo: moje ljudstvo pa se spreoberne, mene kliče in mojiga obličja ise in pokoro dela nad svojim hudobnim življenjem: tedaj jih hočem tudi jez iz nebes uslišati, jim grehe odpustiti in njih deželo iz nadlog rešiti: tudi moje oči naj bodo odperte in moje usesa naj poslušajo molitev tega, kdor moli tukaj na tem kraju: zakaj jez sim si ta kraj zvolil in sim ga posvetil, de je tukaj vekomaj moje ime,

in moje oči in moje srece naj tukaj ostanejo vse dni. In če ti pred menoj hodiš, kakor je tvoj oče David hodil, in vse storiš, kar sim ti zapovedal, hočem sedež tvojiga kraljestva vterditi, kakor sim Davidu, tvojimu očetu, obljubil rekoč: V tvoji rodovini bo vselej mož, kteri bo v Izraelu poglavar, to je, tvoji rodovini ne bo odvzeto kraljestvo. Memo te obljube je tudi dal Gospod Bog Salomonu modrost in razumnost, bogastva in premoženja v taki obilnosti, de mu ga ni bilo enaciga med kralji, ne pred njim ne za njim. Salomon je presegel vse kralje zemlje v bogastvu, v časti in modrosti. Vsi kralji so želeli viditi njegovo obličje in slišati modrost, ki mu jo je Bog v srece dal. Tako plačuje Bog tega, ki je bil unet za njegovo čast.

Kralj Salomon je bil sicer v poznejših letih v velike pregrehe zabredel, vendar je upati, kakor terdijo nekteri cerkveni očaki, de je bil še pred svojo smertjo svoje grehe spoznal in de je pred Gospodom milost najdel, kar je bil Bog že Davidu obljubil rekoč: Tvoj sin (Salomon) bo meni hišo zidal; jez mu bom oče, in on mi bo sin; če bo kaj hudiga storil, ga bom tepel s človeško šibo, z nadlogami človeških otrok (to je: jez ga ne bom stradal po vsi svoji ostriosti), svojiga usmiljenja mu ne bom odvzel. (II. Kr. 7, 13.) Če je tedaj Salomon gnado spreobernenja in potem večno krono dosegel, jo je dosegel posebno tudi zato, ker je sozidal Gospodu veličastin tempelj, ker je bil unet za njegovo Božjo čast. Neskončno dobrotljivi in pravični Bog ne pusti brez povračila tistiga, ki si prizadeva za povišanje njegove Božje časti.

V sv. pismu nove zaveze se bere, de je Jezus Kristus vsako postrežbo, če mu jo je kdo iz dobre volje storil, obilno poplačal. Peter ga je bil v svoj čoln vzel, de je iz njega na bregu zbrano ljudstvo uelil; in Peter je potem za svoje plačilo tako obilen vlak rib zajel, de so se mreže tergale. V Kani Galileji je bil Gospod na ženitnino povabljen in postrežen, in kako prečudno je plačal te dobre in postrežne ljudi, ker jim je bil vodo v vino spremenil. V mestu Kafarnaumu so ga prebivavei z ljubeznijo sprejeli, zato pa jim je vse bolnike ozdravil. Marija in Marta ste ga večkrat v svojo hišo sprejele in mu skerbno postregle, zato pa je njeniga mertviga brata Lazarja v življenje obudil. Čahaj ga je v svojo hišo sprejel, in per ti priči je ti hiši — vsim njenim prebivavcam zveličanje došlo. Pravijo, de mu je Veronika na križevim potu pert podala, in zato ji je v ta pert svoj presveti obraz vtisnil.

Če je tedaj Jezus Kristus tako majhne postrežbe in tako lahke službe tako obilno plačeval, koliko bolj bo po svoji neskončni dobroti plačal vas, ki mu bote s trudam in potam cerkev zidali. Vsak kamen, ki ga bo kdo njemu za ljubo k cerkvi pernesel, gotovo ne bo brez plačila ostal.

Ni pa, de bi Bog vsakteriga zmed vas s časnim blagam — s časno srečo obdaril, ki bo k zidanju cerkve kaj perpomogel, ker časna sreča ni vselej človeku v zveličanje, in ravno zato je vsakterimu iz zgolj dobrote ne da; toliko pa moram vendar le reči, de zavoljo tega ne bo nihče zmed vas obožal, če bo tudi k zidanju cerkve obilno pomagal. Veliko sim ze slišal in bral, tega pa vendar se nisim slišal in bral, de bi bila kaka srenja zato obožala, ki je cerkev zidala; veliko več ji je Gospod Bog tudi svoj časni žegen dal. Če pa tudi Gospod Bog ne bo vsakterimu časniga žegna dal, zato ko mu bote cerkev zidali, bo pa gotovo vse-



lej vsakteriga zmed vas z duhovnimi dobrotami obdarjal, ako se bote zidanja cerkve vdeleževati hotli. Prerok David pravi v svojim 64. psalmu: „Mi bomo z dobrotami tvoje hiše napolnjeni; tvoj tempelj je svet.“ Nekteri, ki so lačni in žejni pravice, bojo v cerkvi z Božjo besedo napolnjeni; drugi, ki so v mnogih stiskah in težavah, bojo z nebeško tolažbo napolnjeni; tretji, ki so lahkomisljeniga sereca, bojo s strahom Božjim napolnjeni; četrerti, ki so na duši slepi in gluhi, ki v svojih pregrehah terdo in sladko spe, bojo spregledali in preslišali, se bojo iz grešniga spanja prebudili, se k Bogu vernili, in bojo z grevengo nad svojimi grehi napolnjeni; peti, ki jih butara grehov močno teži, ki jim červ vesti ne da miru ne po dnevu ne po noči, bojo po vredno zadobljeni odvezi pred Bogom opravičeni in z nekim nebeškim veseljem, z miram svetiga Duha napolnjeni; šesti, ki imajo željo po Kristusu, bojo z angelskim kruham, s kruham večniga življenja napolnjeni. Pa kdo je v stanu sošteti vse darove in gnade, s kterimi Gospod napolnuje tiste, ki mu cerkve zidajo, in ki gore za povisanje njegove Božje časti!

Kristjani! ker se po zidanji cerkve taciga in toliciga žegna Božjiga nadjati smete, vam ne bodi težko, se tega svetiga dela z vsim veseljem, z vso serénostjo lotiti. Le urno, z vso serénostjo se ga lotite, Gospod Bog in njegov s. žegen bo z vami!

Delo, ki ga pred seboj imate, je sicer veliko in silno težavno, veliko bo treba skladov v denarjih, veliko vožnje, veliko vzdigovanja in prenašanja, veliko truda in pota; vender vas vse to ne sme nikakor plašiti in maloserénih delati, z združenimi močmi se bo dalo vse lahko dokončati. Z združenimi močmi se da tudi težek voz premakniti, veliko rok tudi velik hrib razravna in z njim globoko dolino napolni. Toraj le z združenimi močmi k delu perskočite, kadar koli bo kaj pomoči potreba. Nihče naj se ne izgovarja, de ne utegne, de ima doma svojiga dela dovolj; vsak naj si misli: cerkovno delo je tudi moje delo, ker je cerkev tudi moja hiša, saj mi bo stala vedno odprta, saj bom vanjo brez vsiga zadržka hodil prosit Gospoda časniga in večniga žegna. Nihče naj se tudi s tem ne izgovarja: saj tudi ta ali uni veliko ne pomaga, zakaj pa bi jaz za druge brez plačila pomagat hodil; vsak naj si rajši misli: jez ne delam za svojiga soseda, temuč jez delam za se in za Božjo čast, Gospod Bog je moj plačevavec.

Če koga delo straši, naj se spomni veseliga konca. Za truda polnim delam pride sladki počitek. Če se bote per cerkvenim delu od solca perpekati dali, bote ob svojim času — po dokončanim delu v cerkveni senci toliko slajši počivali, in želje svojiga sereca k Bogu pošiljali.

Kdor v trudu in potu koplje, seje in žanje, s toliko večim veseljem svoje perdelke vživa ter pozabi vsih žuljev, ki si jih je bil per delu zagnal. Tudi vi bote po dokončanim delu berž brez vsiga truda in terpljenja pozabili ter bote z veseljem na dodelano cerkev gledali rekoč: to je delo našiga truda in pota, delo našiga perzadjanja, delo naših skerbi.

Vas pa, gospod fajmošter in častiti možje v fari, ki ste se tega veliciga dela lotili, vas, pravim, pa čaka veliko sitnost in skerbi, veliko grenkiga in zoperniga, veliko jezikanja in zabavljanja; tode vse to vam ne sme podreti vašiga močniga sereca, stojte terdni kot cerkveni zid, ki ga postaviti mislite, bodite zedinjeni, vsi skupej en mož;

pameten mož pa ne poslušaj, kako kukavca poje, in ne porajta, kako v bližnji mlaki žabe regljajo; pameten mož gre razumno svojo pot, in opravlja urno, možato svoje delo, ki ga pred sabo ima. Tudi vi pojdite razumno svojo pot in to Božje delo urno in možato opravite. Postavite prostorno in veličastno cerkev, de je bote vi sami in vaši mlajši veseli. Kedar se že dela, naj se vse prav in prostorno in veličastno stori. Per takim Božjim delu, ki bo veke terpelo, ni gledati, kako bi se vse z manjšim opraviti dalo. Prostorna in veličastna cerkev bo vaša čast, vaša nar lepši krona v fari, ker bo še prihodnjim rodovam veden in vreden spominek vaše žive in delavne vere, spominek vaše seréne pobožnosti, spominek vaše radodelnosti, spominek vaše gorečnosti za povisanje Božje časti in za počesenje sv. Janeza Kerstnika.

Tode, spreljubi v Kristusu! človek se zastonj trudi in upéra, če mu Bog svojiga žegna ne da; naj se oberne, kamor koli hoče, mu gre vse narobe, mu rado vse spodleti, nesreča mu na pete in na glavo bije, ako ga Božja roka ne vodi in varuje. Zato pravi kraljevi prerok David: „Če Gospod hiše ne zida, zastonj delajo, kteri jo zidajo. Če Gospod mesta ne varuje, zastonj čuje, kdor ga varuje“.

Zatoraj, spreljubi! de bo Gospod Bog z vami hišo zidal, de bo on sam per tem nevarnim delu nad hišo in nad zidarji in nad delavci čul, de se kaka nesreča ne pergodi, de se kaj ne podere, de se kdo kaj ne poskoduje, de koga kaj ne ubije, je treba moliti, neprenehama moliti, veliko in priserčno moliti. Jez ne mislim nikomur mere dajati, kaj in koliko naj vsakteri farman tako dolgo moli, de se hiša Božja dodela; vender pa moram reči: Kako prav in lepo bi bilo, ko bi vsakteri vsak dan molil en očenaš in eno česenasimarijo, ter bi per besedi Jezus perstavil: Jezus! daj nam svojo pomoč, to Božje delo srečno končati. Ko bi pa kdo kratko molitvico vsak dan moliti pozabil, naj bi pa v nedeljo toliko več molil.

Še nekaj vas moram opomniti in prav nadležno prositi: Nikar ne terpite, de bi kdo zmed zidarjev, delavcev in pomagavcev per tem Božjim delu klet ali se rotil; ko bi kaj taciga zaslišali, ga precej z ljubeznijo zavernite, zakaj brez hudice se bo dalo vse, tudi nar težji delo lahko opraviti, hudič nie ne pomaga, le še bolj nagaja; hudič ne pernese žegna, ker sam ga nima; hudič le samo to pernese, kar sam ima, nesrečo in prekletstvo, ker je sam nesrečen in vekomej preklet.

Zdaj pa, spreljubi v Kristusu! s hvaležnim in ginjenim serecam vzemite slovo od svoje stare cerkve rekoč: O preljuba cerkvica! s težkim serecam se dans od tebe, svoje stare matere, ločimo, ker bomo mogli brez tebe, kakor nekdanj Izraelci, pod šotoram prebivati ali pa po družih cerkvah službe Božje iskati, in bomo ptujci v deželi. Ti si nas stare ljudi že dolgo časa, ze po 50, po 60, in morebiti po 70 let pod svojo streho spravljala, kakor spravlja koklja pišeta pod svoje peruti, in ravno zato nas težko stane, se seliti na svoje stare dni, in toliko bolj, ker ne vemo, če te bomo per svoji sivi starosti nove in povelicane ucakali. Zatoraj bomo ves čas svojiga popotvanja tudi mi, kakor nekdanj Judje v Babilonski sužnosti proti Sionu, svoje obraze proti tebi obračali, s preserénimi željami in z veselim upanjem navdani se kmalo s skrinjo zaveze in sprave v tvoje svetišče verniti. O ljuba cerkvica! mi smo v tvojim svetišu veliko do-

brot Božjih prejemali: v tebi smo bili keršeni, v tebi smo bili v keršanskim nauku podučeni, v tebi smo bili pervikrat per sv. obhajilu, v tebi smo spravo z Bogom sprejemali, v tebi smo z mašnikom vred Božje Jagnje Bogu darovali, v tebi smo sveti zakon sklenili, v tebi smo brez števila gnad iz Božje roke prejemali. Za vse te brezšteviline dobrote bodi hvaljen in češen večni Bog zdaj in vekomaj! Tebi pa, stara cerkve! hočemo dans zadnjikrat s hvalečnim seream svoje obilne darove pernesti, de se boš nam ob svojim času v folikanj lepši podobi perkazala in nas svoje otroke v svoje veličastno svetišče vzela. Amen.

## Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. Visokočastiti gosp. Karol Zorn, mestni fajmošter in stolni dekan, bodo prihodnjo nedeljo ob desetih v Šenklaški cerkvi petdeseto obletnico nove maše obhajali.

© V dosego samostalnih duhovnj je bilo 2., 3. in 4. t. m. v škofjski pisarnici navadno veliko spraševanje. Vprašanja so bile: E jure ecclesiastico: Quam vim habet adulterium in valore matrimonii? Quomodo altaria, calices et vestes sacrae destituuntur aptitudine ad usum sacrum? Quo jure pontifices Romani sibi vindicant primatum in magisterio? — E theologia dogmatica: Num competit ecclesiae catholicae praerogativa sanctitatis? Quomodo probatur dogma de duabus in Christo naturis inconfuse et impermixte conjunctis? Quibus argumentis evincitur in s. eucharistiae sacramento contineri vere, realiter et substantialiter corpus et sanguinem unicum anima et divinitate Domini nostri Jesu Christi? — E theologia moralis: Quam grave sit peccatum blasphemiae, exponatur, Quae conditiones requiruntur, ut bellum licitum sit? Quenam subsidia sibi debent mutuo conjuges respectu ad salutem utriusque aeternam? — E theologia pastoralis: Kaj je bolje, ali pridige ali homilije večkrat narejati? Ali more spovednik odvezati nevesto, ktera je sklenila z nekatolicanom v zakon stopiti, pri katerim izreja vsih otrok v katoliški veri ni zagotovljena? Ali sme duhoven bolniku, kteri ni teš, iz pobožnosti sv. obhajilo podeliti? Naj se naredi vpeljava v pridigo po reku Jan. 10, 11: „Jest sim dober pastir,“ ktera je v 2 delih dobro osnovati. Kaj je v 8. zapovedi Božji prepovedano? — Ex exegezi: Fiat paraphrasis evangelii s. Marci cap. 9. a v. 12. usque ad finem et Rom. c. 8. a v. 12. usque ad 22.

Iz Gorice 2. maja. 8. — Zgubili smo Očeta, zgubili smo Pastirja, to noč (med 1. in 2. meseca maja) ob dveh popolnoci nam Ga je nemila smert vzela. Upali smo, de ne bomo tako hitro osiroteni, ali Bogu je drugači dopadlo; zatorej se moramo udati v presveto voljo Božjo, in s svetim Jobom reči: „Bog nam Ga je dal, Bog nam Ga je vzel; hlagoslovljeno bodi njegovo sveto ime!“ — Petdeset let je delal v Gospodovim vinogradu; sadaj mu bo Jezus, ki je rekel, de je v nebesih pri nebeskim Očetu mnogo stanovališ, eno teh stanovališ za Njegove zaslugе odkazal. Saj Ga je bila sama dobrota, sama ljubezen; Njegovo premoženje je uže pred Njim slo skozi roke ubozih siromakov, ki jih je na tavežente tolažil. — Mislim, de si bo marsikteri želel, kaj več od Njegoviga življenja izvediti. Če nobeden kaj boljiga ne poda, naj se te verstice tu zdolaj berejo:

Lušin Francisek Ksaveri se je rodil na Koroškim, in seer v Tajnah 3. grudna 1781, kjer je bil

tudi keršen, in je v svoji prvi mladosti v prvo šolo hodil. V latinske šole je bil v Celovec poslan (1793—1798). Ravno tam je obiskoval modroslovsko šolo (1799—1800), in v letih 1802—1805 se bogoslovstva učil. Mašnik je bil posvečen 26. avgusta 1804, toraj se prejden je popolnoma se izšolal. Proti koncu leta 1805 so ga njegov škof na Dunaj poslali v visoke šole, kjer se je posebno izhodnih jezikov poprijel, in 1806 prvi rigorosum iz svetopisemskih vednost in cerkvene zgodovine s častjo prestal. Zavoljo tudašnjih nemirnih časov se je mogel koj potem iz Dunaja nazaj domu vrniti; in šo le 1808 najdemo ga zopet na Graškim vseučilišču, kjer je druge rigorosa obstal, in 1813 19. avgusta dosegel čast doktorja sv. pisma. Od 18. decembra 1806 do zadnjiga januarja 1808 je bil kaplan pri svetim Tilnu v Celovecu, kjer je goreče delal za prid in izveličanje duš. V letu 1808 pa je bil imenovan profesor sv. pisma stare zaveze in izhodnih jezikov na Graškim liceji. Od 1810—1815 je tudi tamošnji akademski mladini oznanoval Božjo besedo, od 1815—20 pa je še zraven tega oskerboval službo spovednika častih Ursulinaric. V letu 1816 je bil tudi izvoljen vodja tamošnjiga liceja. Ali v letu 1820 je ta licej ga zgubil, ker je bil iz Gradca poklican na Tirolsko. Svetli cesar namreč ga je bil imenoval c. kr. svetovavca in duhovniga referenta poknežene Tirolske grofije, ktero težavno službo je hvalevredno opravljal do leta 1824. V znamenje naj višiga zadovoljstva za njegovo neutrudno prizadevanje, pospeševati blagor cerkve in deržave, ga je svetli cesar 12. novembra 1823 imenoval knezoškofa v Tridentu na Tirolskim; sveti oče papež so ga 24. maja 1824 poterdili, in tadaj je bil 2. oktobra 1824 v Solimgradu škof posvečen. Sadaj je modro vladal Tridentinsko škofijo, ljubljen od svojih duhovnikov in sploh od vsih češen in visoko spoštovan, ki so ga poznali; dokler ni 10. februarja 1834 od svetliga cesarja Franciška I. imenovan bil veliki škof latinskiga obreda v Levovu (Lembergu) in prvostolnik (primas) cele Galicie. To novo čast je le nerad prevzel, in je bil toraj kmali zopet prestavljen; dne 9. januarja 1835 namreč je bil za našo prijazno Gorico od presvetliga cesarja odmenjen, kar so sveti oče papež tudi 6. aprila ravno tistiga leta poterdili. Dne 12. junia je dobil toraj novi Goriški knez in viši škof častne znamenja (insignia) nadškofovstva, na Dunaji, in 8. dan septembra 1835, to je na god in praznik rojstva Matere Božje je slovesno bil v Goriško metropolitansko cerkev vpeljan. In od tih dob je rajni tukaj delal za blagor sebi izročenih, tako, de po pravici sadaj vsi po njem serčno žalujejo. Njegove zaslugе so bile poznane tudi od svetliga cesarja, od kteriga je bil v letu 1849 imenovan skrivni svetovavce, v l. 1851 pa je dobil veliki križ Leopoldoviga reda. — Zadnje leta je večkrat bolehal; letos je že tihi teden se bolezen mu oznanila, tako de, kakor je bilo v Danici uže oznanjeno, s. cerkvene opravila so mogli opravljati prost; veliko nedeljo je vender v veliko cerkev prišel, de je mnogoštevilno zbranemu ljudstvu po vsakoletni navadi papežev žegen podelil; ali potem se je bolezen hujši ponovila, ter ga v grob spravila. Ginljivo je bilo viditi, s koliko pobožnostjo je prejel svete zakramente umirajočih; na besede zdravnika, de bi utegnil še zdravja upati, je lepo odvernili: „Jaz sim pripravljen umreti, ne bojim se smerti, ker je ta le (pokaže božjo martro, ki jo je vedno v roki deržal) moje upanje; telesniga zdravja komaj več upati morem, ker mi moja starost bližnjo smert oznanuje!“ V Boga zaupaje je umerl, ki mu bo gotovo po Njegovim zaupanjim tudi povernil. Naj počiva v miru!